

ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΧΩΡΙΣ ΟΝΟΜΑ

Όταν κατάλαβε ο γερο-βασιλιάς Συνετός πως μετρήθηκαν πια οι μέρες του, φώναξε το γιο του, το νέο Αστόχαστο, και του είπε:

– Φθάνουν, γιε μου, τα παιχνίδια και οι διασκεδάσεις. Ήλθε η ώρα να παντρευθείς και να πάρεις στα χέρια σου την κυβέρνηση του κράτους. Εγώ έφαγα το ψωμί μου. Εσύ κοίταξε να κυβερνήσεις σαν καλός βασιλιάς.

Κι έστειλε τον αρχικαγκελάριό του στο γειτονικό βασίλειο να ζητήσει την όμορφη βασιλοπούλα Παλιάβω, για τον Αστόχαστο, το γιο του Συνετού Α΄, βασιλιά των Μοιρολατρών.

Έγινε ο γάμος με χαρές και ξεφαντώματα, και λίγες μέρες αργότερα, αφού ευλόγησε τα παιδιά του, ο γερο-Συνετός τούς άφησε χρόνια και ο Αστόχαστος στέφθηκε βασιλιάς.

Όλα φαίνονταν ρόδινα και ζηλευτά για το νέο ζευγάρι. Τα φλουριά ξεχειλούσαν από τα σεντούκια του γερο-Συνετού· κάστρα γερά και γεμάτα στρατιώτες τειχογύριζαν το βασίλειο· το λαμπρό παλάτι, χτισμένο ψηλά σ' ένα κατάφυτο βουνό, δέσποζε στη χώρα όπου ζούσαν με άνεση οι πολίτες· δρόμοι фарδεΐς και καλοστρωμένοι έωναν το βασίλειο των Μοιρολατρών με όλα τα γειτονικά βασίλεια.

Παντού χαρά και καλοπέραση.

Και όπου γύριζε το μάτι του ο νέος βασιλιάς, από πάνω από τον ψηλό πύργο του παλατιού του, έβλεπε απέραντα χωράφια σπαρμένα, ρεματιές και λαγκάδια κατάφυτα, χώρες και χωριά με παστρικά όμορφα σπιτάκια, βουνά δασωμένα και λιβάδια καταπράσινα. Αμέτρητες αγελάδες έβοσκαν συντροφικά με κοπάδια αρνιά και κατσίκες. Και σα μερμήγκια δούληυαν οι χωρικοί τη γη, άρμεγαν τις αγελάδες, κούρευαν τα πρόβατα και μετέφερναν γεννήματα και καρπούς στη χώρα, όπου τα πουλούσαν.

Πέρασαν χρόνια πολλά.

Ο καιρός, που άσπρισε και μάδησε τα μαλλιά του Αστόχαστου και μάρανε την ομορφιά της Παλιάβως, άλληλαξε και την όψη ολόκληρου του βασιλείου των Μοιρολατρών.

Παντού ερημιά. Πεδιάδες απέραντες, γυμνές, ακαλλιέργητες απλώνονταν ως τα σύνορα του βασιλείου και μονάχα μερικές ερειπωμένες πέτρες μαρτυρούσαν ακόμα τα μέρη όπου άλλοτε έστεκαν, υπερήφανα και απειλητικά, τα φοβερά κάστρα του Συνετού Α΄.

Πού και πού κανένα γκρεμισμένο παλιόσπιτο ξεχώριζε στη μονοτονία της έρημης πεδιάδας. Τ' αγριόχορτα και οι πέτρες σκέπαζαν τους λόφους, οι δρόμοι, παρατημένοι, χάνονταν κάτω από τ' αγκάθια που ελεύθερα άπλωναν τα πυκνά τους κλωνάρια.

Και σφυρίζοντας ανάμεσα στις πέτρες και τους βράχους, ο άνεμος μοιρολογούσε το ρήμαγμα του τόπου.

Μόνο τα πυκνά δάση έμεναν στη θέση τους, ξεχασμένα και αδούλευτα, κρύβοντας κάτω από το φουντωμένο τους φύλλωμα ολόκληρον κόσμο πεταλούδες, μαμούνια και μέλισσες, που χαΐρονταν ανενόχλητα τα μυρωδάτα αγριολούλουδα. Πλήθος αγριοφραουλιές άνθιζαν και καρποφορούσαν αδελφικά με τις βατομουριές και οι καρποί τους σάπιζαν κι έπεφταν στο χώμα άχρηστοι.

Τα μονοπάτια, που περνούσαν άλλοτε ανάμεσα στα δέντρα, είχαν σβήσει και αυτά από τον καιρό που είχε να τα πατήσει ανθρώπινο πόδι. Και τα δέντρα και τα χαμόδεντρα τόσο είχαν ξεχάσει την ανθρώπινη μορφή, που όλα ταράχθηκαν, και τρόμαξαν, και ανατρίχιασαν, και σείστηκαν, και μουρμούρισαν αναμεταξύ τους φοβισμένα, όταν μια μέρα είδαν ένα νέο αγόρι με βαθιά ονειροφορτωμένα καστανά μάτια, που περπατούσε κάτω από το φύλλωμα τους σταματώντας σε κάθε βήμα, για να κοιτάξει πότε ένα λουλουδί, πότε ένα ζώφιο, με θαυμασμό κι έκπληξη, σαν να τα έβλεπε πρώτη φορά.

– Τι πράμα να είναι άραγε τούτο που διαβαίνει; ρώτησε φοβισμένος ένας σκίνος, συμμαζεύοντας τα φυλλοράκια

του από φόβο μην τον δει το αγόρι.

– Ποιος να ξέρει! αποκρίθηκε το πεύκο. Ίσως κανένα άλλο είδος ελάφι;

Μια λεύκα, που έστεκε εκεί κοντά, έσκυψε το υπερήφανο κεφάλι της να δει το διαβάτη.

– Ελάφι; είπε μ' ένα ξεκάρδισμα που αναποδογύρισε όλη της τα φυλήλαράκια και μια στιγμή από πράσινη την έκανε ασημένια. Ονειρεύεσαι, παιδί μου! Μα το ελάφι έχει τέσσερα πόδια και τούτο έχει μόνο δυο!

– Μα λοιπόν τι ζώο είναι; ρώτησε ανήσυχα μια βατομουριά. Είναι άραγε κακό; Μην μου φάγει το καινούριο φόρεμά μου και με βρει γυμνή το καλοκαίρι σαν έλθει;

– Μην ζαλιζέστε, παιδιά μου, είπε ο γερο-πλάτανος, δεν είναι ζώο αυτό και δεν τρώγει φύλλα. Είναι χρόνια πολλή που δεν πέρασε τέτοιο πράγμα από δω. Μα θυμούμαι έναν καιρό που το δάσος μας γέμιζε από όμοιούς του. Ήταν τα καλά εκείνα χρόνια, όταν μάζευαν οι άνθρωποι το μέλι της μέλισσας και της φραουλιάς τη φράουλα και τα βατόμουρα και τα ώριμα κούμαρα.

– Τι; φώναξε η αγριοφραουλιά, μαζεμένη στα πόδια του πλάτανου. Τι λες, παππού; Μην είναι άνθρωπος;

– Βέβαια είναι άνθρωπος, αποκρίθηκε ο γερο-πλάτανος.

Και η λεύκα μουρμούρισε:

– Μα βέβαια, άνθρωπος είναι! Θυμούμαι να είδα τέτοιους στα νιάτα μου.

Ο σκίνος, περίεργος, άπλωσε τα κλαδιά του να τον δει από πιο κοντά.

– Άνθρωπος; είπε η ακατάδεκτη βαλανιδιά. Τι θέλει στο βασίλειό μας;

Και όλα μαζί τα δέντρα έσκυψαν να δουν τον «άνθρωπο» που διάβαινε.

Ήταν λιγνό αγόρι ως δεκάξι χρόνων. Τα χρυσοκέντητα βελουδένια ρούχα του, λιωμένα στους αγκώνες και στα γόνατα, είχαν μικρέψει και σχιστεί, και οι χρυσές κορδέλλες που βαστούσαν τα πέδιλα στα γυμνά του πόδια ήταν κατακομμένες και ξαναδεμένες με χοντροκοπιούς κόμπους.

Ξαπλώθηκε στη ρίζα του γερο-πλάτανου, είδε κοντά του τη φραουλιά φορτωμένη κατακόκκινες φράουλες, τις έκοψε και τις έφαγε. Ύστερα δίπλωσε τα χέρια του από κάτω από το κεφάλι του και αποκοιμήθηκε.

Κοιμήθηκε τόσο βαθιά, που δεν άκουσε τα ψιθυρίσματα των δέντρων, ούτε το μουρμούρισμα του ρυακιού που έτρεχε πέρα ούτε το σφύριγμα του κότσυφα που, πηδώντας από κλαδί σε κλαδί, διηγούνταν στα δέντρα ένα σωρό παράξενες ιστορίες.

– Ο γιος του βασιλιά! αναφώνησε ο γερο-πλάτανος. Πώς να το πιστέψω βλέποντας τα γυμνά του πόδια και τα λιωμένα του ρούχα;

– Να το πιστέψεις! αποκρίθηκε ο κότσυφας. Άκουσέ με μένα που πάγω κι έρχομαι στα παράθυρα του παλατιού και βλέπω τι γίνεται μέσα.

– Μα γιατί δεν αηλιάζει ρούχα; ρώτησε το πεύκο σκανδαλισμένο.

– Γιατί δεν έχει άλλα, αποκρίθηκε ο κότσυφας.

– Πώς! Ο γιος του βασιλιά; αναφώνησε το θυμάρι προσφέροντας τ' ανθισμένα του λουλουδάκια στη μέλισσα που βούιζε γυρεύοντας μέρος ν' ακουμπήσει, για να ρουφήξει το μέλι τους.

– Μα τι θαρρείς; σφύριξε ο κότσυφας. Μήπως νομίζεις πως ο βασιλιάς έχει τίποτα περισσότερο από τον τσοπάνη ή το βαρκάρη;

– Λες παράξενα πράγματα! μουρμούρισε ο σκίνος που δεν πείθονταν.

– Πίστεψέ τον όμως, είπε η μέλισσα φτερουγίζοντας γύρω του, αλήθεια σου λέγει. Ο βασιλιάς φορεί και αυτός τέτοια ρούχα. Μ' αν δεις τις βασιλοπούλες, τότε θα φρίξεις!

– Γιατί; ρώτησε η φραουλιά.

Ο κότσυφας πήδηξε κοντά της και ψιθύρισε:

– Γιατί κάτω από τα ρούχα τους δεν έχουν ούτε πουκάμισο!

Και ξεκαρδίστηκε στα γέλια, χωρίς να προσέξει πως βρίσκονταν κοντά στο αυτί του αγοριού.

Ξύπνησε το βασιλόπουλο και τινάχτηκε ξαφνιασμένο.

Τρόμαξε ο κότσυφας και πέταξε μακριά και η μέλισσα κρύφθηκε ανάμεσα στα φύλλα του σκίνου, ενώ τα δέντρα σήκωναν ψηλά το κεφάλι τους κι έκαναν τον ανήξερο, τάχα πως δεν παρατήρησαν τίποτα.

Είχε βραδιάσει. Σηκώθηκε το βασιλόπουλο και πήρε πάλι το δρόμο του. Βγήκε από το δάσος, πέρασε τον κα-

τάξερο κάμπο και, τραβώντας κατά το παλάτι, με γοργά βήματα ανέβηκε στο βουνό σκαρφαλώνοντας ανάμεσα στους βράχους και στα χώματα σαν κατσίκι.

Πηνελόπη Δέλιτα, *Παραμύθι χωρίς όνομα* (απόσπασμα), Ύψιλον/βιβλία, Αθήνα 1991

Επεξεργάζομαι το κείμενο

1. Διάβασε τώρα τον διάλογο των δέντρων και των πουλιών. Υπάρχουν λέξεις και φράσεις στον διάλογο αυτό που δημιουργούν εντυπώσεις στις αισθήσεις του αναγνώστη. Με την κατάλληλη επιλογή λέξεων και την κατάλληλη σύνταξή τους, δηλαδή το κατάλληλο συνταίριασμά τους, δημιουργούνται εντυπώσεις όσφρησης, αφής καθώς και εικόνες που μπορείς να δεις ή και ήχοι που μπορείς να ακούσεις. Στον παρακάτω πίνακα να σημειώσεις μερικές τέτοιες εντυπώσεις των αισθήσεων καταγράφοντας εκείνες τις λέξεις και φράσεις που τις δημιουργούν.

ΟΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΙΣΘΗΣΕΩΝ	
Ηχητικές εντυπώσεις (ακοή)	
Οπτικές εντυπώσεις (όραση)	
Απτικές εντυπώσεις (αφή)	

Γευστικές εντυπώσεις (γεύση)	
Οσφρητικές εντυπώσεις (όσφρηση)	

2. Μελέτησε την παρακάτω περιγραφή τοπίου από το κείμενο που διάβασες:

Και όπου γύριζε το μάτι του ο νέος βασιλιάς, από πάνω από τον ψηλό πύργο του παλατιού του, έβλεπε απέραντα χωράφια σπαρμένα, ρεματιές και πλαγκάδια κατάφυτα, χώρες και χωριά με παστρικά όμορφα σπιτάκια, βουνά δασωμένα και λιβάδια καταπράσινα. Αμέτρητες αγελάδες έβοσκαν συντροφικά με κοπάδια αρνιά και κασίκες. Και σε μερμήγκια δούλευαν οι χωρικοί τη γη, άρμεγαν τις αγελάδες, κούρευαν τα πρόβατα και μετέφερναν γεννήματα και καρπούς στη χώρα, όπου τα πουλούσαν.

Φαντάσου ότι είσαι ένας σκηνοθέτης ή μία σκηνοθέτρια κινηματογράφου. Έχεις μαζί σου την κάμερα και θέλεις να δείξεις την παραπάνω περιγραφή στην οθόνη. Σε ποιο σημείο θα στήσεις την κάμερα; Ποιες είναι οι εικόνες που θα δείξεις ήες και τις βλέψεις από κοντά; Ποιες είναι οι εικόνες που θα δείξεις ήες και τις βλέψεις από μακριά και ψηλά; (Μπορείς επίσης να φανταστείς ότι έχεις επισκεφθεί αυτό το τοπίο και το βλέψεις με την κάμερα ακολουθώντας τον νέο βασιλιά που σε ξεναγεί στο βασίλειό του. Μερικές μάλιστα φορές ρυθμίζεις την κάμερά σου, ώστε να βλέψεις μέσα από αυτήν κάποιες λεπτομέρειες από κοντά.)

Συμπλήρωσε τώρα τον παρακάτω πίνακα για να κατανοήσεις ποιες λεπτομέρειες θα δεις μέσα από την κάμερά σου και ποιες εικόνες θα τις βλέψεις μακρινές.

ΡΥΘΜΙΖΩ ΤΗΝ ΚΑΜΕΡΑ	ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ
Από πού κοιτάζω/παρατηρώ;	από πάνω από τον ψηλό πύργο του παλατιού του
Ποιες εικόνες φαίνονται μακρινές ήες και τις βλέπει κανείς από πάνω και ψηλά ;	

<p>Ποιες λεπτομέρειες από τις μακρινές εικόνες φαίνονται, καθώς ρυθμίζω έτσι την κάμερά μου για να έρθουν πιο κοντά;</p>	

3. Διάβασε το παρακάτω απόσπασμα από το κείμενο:

Ήταν λιγνό αγόρι ως δεκάξι χρόνων. Τα χρυσοκέντητα βελουδένια ρούχα του, λιωμένα στους αγκώνες και στα γόνατα, είχαν μικρέψει και σχιστεί, και οι χρυσές κορδέλλες που βαστούσαν τα πέδιλα στα γυμνά του πόδια ήταν κατακομμένες και ξαναδεμένες με χοντροκοπιούς κόμπους.

– Ο γιος του βασιλιά! αναφώνησε ο γερο-πλάτανος. Πώς να το πιστέψω;

Να υπογραμμίσεις τις λέξεις και τις φράσεις που δικαιολογούν την έκπληξη και την απορία του γερο-πλάτανου.

4. Μελέτησε τον διάλογο ανάμεσα στα δέντρα και στα πουλιά του δάσους και συμπλήρωσε τον παρακάτω πίνακα.

<p>Ποιο είναι το θέμα του διαλόγου στην αρχή;</p>	
<p>Ποιος δίνει τη λύση στο αρχικό πρόβλημα του διαλόγου και γιατί;</p>	

<p>Ποιος δίνει τη λύση στο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν τα δέντρα και τα πουλιά στη συνέχεια του διαλόγου και γιατί;</p>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>Ποιο είναι το θέμα του διαλόγου στη συνέχεια;</p>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>Ποιες είναι οι απορίες που γεννιούνται στον αναγνώστη, αφού διαβάσει αυτό τον διάλογο;</p>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

✓ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Κάνω υποθέσεις και συμμετέχω στην ιστορία

5. Αφού πρώτα καταγράψεις τα ονόματα των προσώπων στο κείμενο που διάβασες και λάβεις υπόψη σου πως το βασίλειο στο οποίο βρισκόμαστε είναι το βασίλειο των Μοιρολητρών, να κάνεις υποθέσεις για τα αίτια των αλλαγών στο βασίλειο αυτό. Στη συνέχεια, μπορείς να διαβάσεις το βιβλίο της Πηνελόπης Δέλτα για να δεις ποια εξήγηση δίνει η αφηγήτρια γι' αυτές τις αλλαγές.

- Περιγράψω-ορίζω ένα πρόβλημα ή μια κατάσταση:

- Υποθέτω τις αιτίες και με βάση αυτές προσπαθώ να εξηγήσω μια κατάσταση:

- Συμπέρασμα:

ΟΥΤΕ ΚΟΚΟΡΙ ΔΕ ΛΑΛΟΥΣΕ Σ' ΟΛΟ ΤΟ ΧΩΡΙΟ*Εξιστορεί μια Ηπειρώτισσα νοικοκυρά*

Τα θυμούμαι όλα, θα σας τα πω. Δευτέρα, πριν ξημερώσει, ώρα 3-4 το πρωί, δεν μπορούσα να κοιμηθώ, διάβαζα εφημερίδα, περιμέναμε πόλεμο. «Δε μας αφήνεις και μας να κοιμηθούμε», λέει ο άντρας μου. Καλά καλά δεν το 'πε, ακούμε μπουμπουντό, βροντές, «αχ τα σκυλιά μάς χτύπησαν, σηκωθείτε» φώναξε κείνος. Σηκωθήκαμε. Βγαίνομε στο παράθυρο κι οι τρεις, ο άντρας μου, εγώ κι η κόρη μας, η πολιτεία είχε φωτίσει, όλος ο κόσμος στο ποδάρι άναψε λάμπες και βλέπαμε κάτω στον κάμπο τις φωτιές και τις αναλαμπές που ρίχναν περ' απ' τη Γέφυρα τα κανόνια. Η Γέφυρα ήταν σύνορο, εμείς πάνω στα σύνορα.

Ήρθε ο παραγιός μας: «Πόλεμος», λέει, «μαζευτήκανε οι άντρες στην πλατειούλα κι είπαν να πάρουμε ό,τι πολύτιμο έχομε να φύγομε». Μα πάλι την πρώτη μέρα εκείνη δεν έγινε τίποτα, δε φύγαμε. Είχα κατέβει μάλιστα στον κήπο μας, μάζευα φασόλια: ήρθε ο άντρας μου: «Τι μαζεύεις; Πόλεμος είναι, δε θα μείνει τίποτα». «Ούτε φασόλια;» ρώτησα εγώ. Πήγε ύστερα, σήκωσε λεπτά, ράψαμε και σακουλάκια, τα δέσαμε πάνω μας. «Γιατί δεν τα βαστάς όλα πάνω σου;» ρωτώ εγώ τον άντρα μου. «Ου καψογυναίκα, ξέρεις κι αν θα βρεθούμε μαζί, αν μας χωρίσουν;»

Το βράδυ μαζευτήκαν ως 30 συγγενείς και γειτόνοι, μεγάλοι και παιδιά, να μείνουνε μαζί στο σπίτι μας. Ήρθαν χτυπήσαν την πόρτα μας να πάρουν τα ζώα, είχαμε 8 άλογα και φοράδες, τα θέλιν για να φύγουν οι δημόσιοι υπάλληλοι, δεν τα δώσαμε. Όλη νύχτα ορθοί, ακούγαμε τα κανόνια.

Πέρασε κι η Τρίτη έτσι. Τετάρτη μεσημέρι κάψαν τη στρατώνα, φωνάζαν τον κόσμο πήρε τρόφιμα, κονσέρβες, ύστερα βάλιν φωτιά ο Στρατός και φύγαν. Το ίδιο μεσημέρι φάνηκαν στον κάμπο οι Αλβανοί με τ' άσπρα φέσια μπρος κι οι Ιταλοί με σημαίες. Στην πολιτεία μας που είναι στο ψήλωμα ήρθαν απόγευμα. Μαζευτήκαμε όλοι στα σπίτια, ο άντρας μου καθώς μπήκε στην πόρτα μέσα λιγοθύμησε, «αχ θα μας φαν» είπε κι απ' το κακό του έπεσε, πού να τον σηκώσομε: η κόρη μας έτρεξε κι έκαψε πανί, το 'βαλε στη μύτη του να τον τσικνίσει, συνέφερε. [...]

Στο μεταξύ ο στρατός μας είχε λάβει διαταγή και βγήκε τα ψηλώματα, σε μέρος στενό προς το ποτάμι, εκεί που περνά κατάμεσα στην κλεισούρα. Εκεί χτυπήθηκαν πρώτη μάχη σκληρή, κατεβάζαν πληγωμένους Ιταλούς με ζώα, κατεβάζαν πολλούς απ' τη δημοσιά κι από κει με αυτοκίνητα. Και τ' αεροπλάνα τους χαμηλά, βλέπαμε τους πιλότους. Δικό μας κανένα. Κι ολοένα πενούσαν κι άλλοι, όλοι απ' την πόρτα μας πενούσανε, πολύ νέα παιδιά κι οι αθιπνιστές που τους είπαν ύστερα κοκορόφτερους. Μάθαμε πως τους χτύπησαν από δυο πλευρές, κλεισμένοι αυτοί, τους τσάκισαν. Νομίζαμε μάλιστα τότες πως φεύγουν, ο κάμπος μαύρος από στρατό κι αυτοκίνητα, κάπως πήραμε χαρά μα την ίδια μέρα ήρθε άλλη μεραρχία, οι μάχες συνεχίζανε. [...]

Έλλη Παπαδημητρίου, *Ο κοινός λόγος*, τόμ. Α' (απόσπασμα), Ερμής, Αθήνα 2003

Επεξεργάζομαι το κείμενο

1. Έπειτα από πολλά χρόνια η Ηπειρώτισσα γυναίκα θυμάται τα γεγονότα που έζησε τις πρώτες μέρες του πολέμου του 1940. Αφηγείται γεγονότα που έζησε η ίδια και τα θυμάται ακόμα. Πρόκειται για μια αφήγηση βιωματική. Για να παρακολουθήσεις και εσύ την αφήγηση της γυναίκας, αντιστοίχισε τις λέξεις-φράσεις που δείχνουν τον χρόνο με τα γεγονότα που συνέβησαν.

ΧΡΟΝΟΣ	ΓΕΓΟΝΟΤΑ
<p>ΠΡΩΤΗ ΜΕΡΑ (Δευτέρα, 28 Οκτωβρίου 1940)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δευτέρα, πριν ξημερώσει, ώρα 3-4 το πρωί • Μα πάλι την πρώτη μέρα εκείνη • ύστερα • Το βράδυ 	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΕΡΑ (Τρίτη, 29 Οκτωβρίου 1940)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πέρασε κι η Τρίτη έτσι. 	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>ΤΡΙΤΗ ΜΕΡΑ (Τετάρτη, 30 Οκτωβρίου 1940)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τετάρτη μεσημέρι • Το ίδιο μεσημέρι • Στο μεταξύ • μα την ίδια μέρα 	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

2. Αφού διαβάσεις την αφήγηση της γυναίκας, να γράψεις τις ερωτήσεις που θα ήθελες να της κάνεις, ώστε να αντλήσεις περισσότερες πληροφορίες για το πώς έζησαν τα γεγονότα του πολέμου του 1940 οι άνθρωποι που έμεναν στα σύνορα. Σημείωσε στην πρώτη στήλη του παρακάτω πίνακα τις ερωτήσεις και στη δεύτερη στήλη τα θέματα για τα οποία θέλεις να αντλήσεις πληροφορίες, σε σχέση πάντα με την ερώτηση που θα κάνεις.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΘΕΛΩ ΝΑ ΑΝΤΛΗΣΩ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

3. Στην αφήγηση αυτή υπάρχουν τα μέλη μιας οικογένειας, έπειτα οι κάτοικοι της περιοχής και, τέλος, τα στρατεύματα των Ιταλών και των Ελλήνων. Πώς αντιδρούν, τι κάνουν, οι τρεις αυτές ομάδες ανθρώπων; Σημείωσε μερικά από τα γεγονότα που αφορούν τον πόλεμο και τα στρατεύματα στο εξωτερικό περίγραμμα. Στη συνέχεια, σημείωσε ποια γεγονότα συνέβησαν στη ζωή του συνόλου των κατοίκων της περιοχής και, τέλος, στον εσωτερικό κύκλο, τα σημαντικά γεγονότα που αφορούν την οικογένεια της γυναίκας που αφηγείται.

